

המתקנת הדינים

בס"ד גליון יח' פרשת משפטים ה'תשע"ט

גליון שבעי להניכי הישיבות בני התורה המקורנים לאורו של רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א

מאמר בפנימיות הפרשה, משרשי הדברים עד לעובדא ולמעשה

הדשתי קרבתי

משפטים – המתקנת הדינים

פרשת משפטים היא הפרשה השישית בחומש שמות ובסדר ה'שובבים'. בפרשה זו מסתיים סדר יציאת מצרים וקבלת התורה, שהוא סדר לידת עם ישראל והתהוותו. [בשנה מעוברת מוסיפים ל'שובבים' גם את פרשיות תרומה ותצווה, שהם בניין המשכן, שבזה חזרו למעלת אבותם, כמבואר ברמב"ן, וכפי שיתבאר בעז"ה במאמרים הבאים].

לכאורה פרשה זו כבר אינה עוסקת בקבלת התורה/ אלא ב'קיום התורה'. כלומר, לאחר שקבלנו את התורה [בפרשת יתרו], בא הכתוב ומלמד אותנו סדר המצוות והמשפטים, כדי שנדע איך לקיים את התורה.

אך אילו היה כן, לא היתה פרשה זו מופיעה בחומש שמות, אלא בחומשים הבאים שבהם מפורטים רוב המצוות. ואם היא מופיעה בפרשה זו, אות הוא כי היא חלק מ'סיפור' קבלת התורה. ולכן, בסיום הפרשה 'חוזרים' לסדר מעמד הר סיני, ומסיימים את סיפור הדברים. באופן שכביכול כל פרשת משפטים היא 'באמצע' הסיפור והסדר של מעמד הר סיני וקבלת התורה.

אם כן נמצא שבפרשה זו יש לימוד חשוב, שבלעדיו עדיין אין משמעות לקבלת התורה, וצריכים לכתוב מיד פרשה זו – ובאמצע סיפור הדברים – כדי ללמדנו מהות קבלת התורה, ומהות קיומה. וזה גם הסיום של סדר ה'שובבים', שבהם אנו מתקנים את הנפש ומהדשים אותה לטובה.

התמיהות שבפרשה

א. 'ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם' – 1. כל הפסוק לכאורה מיותר. כי מהמשך הפסוקים מובן שמדובר במשפטים, ומה צריך להקדמה זו. 2. הלשון 'ואלה' מוסיף על הראשונים. מי הם הראשונים, ומה השייכות ביניהם לבין המצוות הללו. 3. 'אשר תשים לפניהם', מה הכוונה 'להשים' ולפני מי.

ב. האם אלו הם המצוות הראשונות שראוי לדבר אליהם מיד לאחר קבלת התורה. הרי רוב הפרשה עוסקת בנגב וגולן רוצה ומזיק ודומיהם, ועולה כל כולנה עבד עברי, שנפל לגמרי מיהדותו לדרגה של עבד עד שמותר בשפחה כנענית, ואיך שייך שדווקא מצוה זו היא הראשונה לאחר קבלת התורה.

ג. בסוף הפרשה חוזר הכתוב ומתחיל 'ואל משה אמר', שכל זה היה בחמישי בסיון קדם קבלת התורה, ומדוע לא הופיע כסדר בפרשת יתרו, אלא בפרשת משפטים, וגם בפרשה זו – מופיע רק לאחר כל סדר המצוות ולא בתחילתו.

ד. בפרשה זו נזכר שאמרו 'נעשה ונשמע', ולא נזכר בפרשה הקודמת וצריך ביאור.

ביאור הפשט

א. רש"י מבאר שכל המצוות האלו נאמרו בסני, ולכן נאמר 'ואלה' בתוספת ו'א', לרמז 'מה הראשונים [עשרת הדברות] מסיני, אף אלו מסיני'. והרמב"ן מוסיף ומבאר, שעשרת הדברות נאמרו באופן כללי, ומיד לאחר מכן

מתחיל לפרט; בסיום פרשת יתרו פרט שתי הדברות הראשונות 'אנכי' ולא יהיה לך' ועל זה נאמר שם 'לא תעשון אלהי כסף ואלהי זהב' ומזכה אבנים תעשה ל'. ובפרשה זו ממשיך לפרט מה שנוגע ל'לא תרצח' ו'לא תגנב' ו'כיבוד אב ואם' ושאר הדברות.

ב. אשר תשים לפניהם, מבאר רש"י: שאמור לדון לפני גוים, ושצריך לערוך בפניהם כשולחן ערוך [ויש להוסיף דברי חז"ל מבואר אשר תשים לפניהם, השווה הכתוב אשה לאיש לכל דינים שבתורה]. ובאור החיים הקדוש מבאר שלא כל המצוות מוכרחים לכל אחד, כי יש מצוות שאינם שייכים אלא לחלק מעם ישראל, אבל המצוות הכתובות בפרשה זו צריך לשים לפניהם היינו לפני כולם ולא רק מקצתם.

בחמשך הפרשה, מבואר באור החיים הקדוש בדרך רמז עניין עבד עברי, ואמה העבריה, ועוד כמה פרשיות, שמרמז על הנשמה ועל עם ישראל, דברים נפלאים מאד.

ביאור הפנימיות

בוהר הקדוש בפרשה זו מבואר באריכות עניין הגלגלים, וכל זה מרמז בתוכות 'ואלה המשפטים' – אילין רזא דגלגליא. ואם כי הוא בדרך סוד, יש להבין השייכות שלו לפשטות התיבות 'ואלה המשפטים'.

ולחננת העניין יש להקדים דברי חז"ל [שהובאו לעיל] 'השווה הכתוב אשה לאיש לכל דינים שבתורה', וצריך להבין מדוע נרמז העניין דווקא כאן.

והביאור הוא, שעיקר תורף תפקידו של האדם, שבשביל זה נברא העולם, ובשביל זה קבלנו את התורה – הוא המתקנת הדינים. וכפי שיתבאר.

* * *

וביאור העניין הוא כך:

העולם הזה הוא מקום של 'דינים'. 'דינים' אינם בדווקא צרות, קשיים, התמודדות ונסיונות, שכל אלו הם 'תוצאה' של הדינים, אבל הדינים בעצמם עניינם 'צמצום' והסתרה.

שתי התנועות העיקריות שמתגלות בעולם הם 'חסדים' ו'גבורות'. חסדים הם תנועה של גילוי והתפשטות וקרבה, וגבורות הם תנועה של הסתרה, צמצום, וריחוק. ובכל יום מתגלים שתי החלקים האלו שמרכיבים את מציאות העולם; מצד אחד יש בכל יום אור השמש, אויר לנשימה, אוכל לאכול, ושפע חדש שמגיע לעולם, ומצד שני יש הסתרה חדשה.

ההסתרה נועדה כדי ליצור 'כלי' עבור השפע, אך כמפגש הראשון רואים בו 'צמצום'. הגבורות מציירים את העולם כמקום 'נפרד', שבו שולטת הנהגת הטבע, ויש לו כוחות משל עצמו. הגישה הזאת לוקחת את השפע והופכת את ה'יצויר' שלו מחסדים לגבורות, ותחת שהשפע הזה יקרב את האדם אל זה שמשפיע את השפע, ויגלה את אהבתו אליו, שזה הדבר שאותו אנו צריכים באמת – הוא מצייר זאת כמוציאות בפני עצמה, שבמקרה הטוב רק מכסה את

הנותן, ולא יוצרת קשר ביניהם, ובמקרה הגרוע נותנת את ההרגשה שאף אחד לא מבטיח את השפע הזה, והוא נתון לשליטת הטבע והמאורעות.

התוצאה מזה, הם כל היצרים הרעים, שמוצאים כר נרחב לפעולה אחר שמוצינים את העולם כמוציאות לעצמו. וכן כל הצרות והייסורים, הנסיונות הקשיים וההתמודדויות, שכולם הם תוצאה של הצמצום וההסתרה. כי אם יגלה אדם את הטוב, ואת מי שמשפיע אותו – לא תהיה עליו שליטה של היצר הרע, ולא של הנהגת הטבע.

וזה נקרא 'המתקת הדינים'. המתקת הדינים ענייני לגלות מי ברא את ה'דינים' בעצמם, כלומר את העולם עם כל הצמצום וההסתרה שהוא יוצר. והגילוי הזה לא רק מבטל את הדינים, אלא 'ממתיק' אותם והופך אותם להיות כלי שיצויר' בעיניו את מציאות ה', אהבתו, יראתו, תפארתו ושאר מידותיו, וכך יהיה לו היבור אליו.

בשביל לעשות את זה קבלנו את התורה, שהיא בעצמה מורכבת משתי חלקים: אור רוחני, שמוצמץ לתוך אותיות, ומדברת בלשון של העולם הזה. התורה מגלה איך שכל פרט בעולם – שנראה כ'דין' – הוא כסך הכל אפשרות לקיום מצוה, ולגלות את אור השם יתברך בעולם. נמצא שהתורה בעצמה היא המתקת הדין, ועל ידה יכולים להמתיק כל הדינים שבקולם.

לכן, הפרשה הראשונה שאחר קבלת התורה מתחילה 'זאלה המשפטים אשר תשים לפניכם', כלומר, למד אותם כיצד ניתן על ידי התורה להמתיק את כל הדינים. ומיד מתחילה לפרט כל המקרים הקשים של גניבות, נזיקין, רציחה, וכל מיני דינים ובעיות, ומגלה כיצד התורה מתייחס לכל המציאויות האלו, ומגלה כיצד בכל אחד מהם יש מצוה, ועל ידי זה מהפכים את ה'דין' והמשפט' הזה לאור של תורה, שמתגלה שם השם יתברך.

ומהפסוק הזה דרשו חז"ל 'השוה הכתוב אשה לאיש לכל דינים שבתורה'. כלומר, כדי שתוכל להמתיק 'דינים' צריך להשוות אשה לאיש. איש ואשה הם שני סוגי מצבים הנקראים 'אמת' ו'אמונה', האיש מייצג את המצב בו יש לאדם דעת, ויכול להכיר באמת ולהבין אותה, ומתוך כך להתחבר אליה. ואשה מייצגת את המצב בו אין לאדם דעת, ואינו יכול להכיר את האמת ולהבין אותה, ואין בידו אפשרות אלא 'להאמין' בה.

ואם אדם סבור שרק בזמן שהוא 'איש' ומאיר לו ה'אמת' – יש לו היבור לתורה, ואילו בזמנים שבהם הוא 'אשה' ואינו יכול להבין את האמת – אין לו היבור לתורה, בזה הוא משליט את הדינים עליו, ומרים ידיים כלפיהם, כביכול אין בידו להמתיק. אך אם הוא 'משוה' אשה לאיש, ומאמין שגם במצב של אשה הוא מחובר לתורה, על ידי אמונה פשוטה – בזה הוא מגלה שהתורה ממתיקה את המצב של הדין וההסתרה, ויש בידו יכולת להמתיק הדינים.

ולכן דווקא בפרשה זו נאמר 'נעשה ונשמע', שמדבר על שני סוגי מצבים; 'נעשה' הוא מצב של איש, שמאיר לו האמת והוא יכול לעשות ולקיים. 'נשמע' הוא במצב של אשה, שבו אין בידו כח לעשות ולקיים, והנטייה באותם מצבים הוא אפילו לא 'לשמע', מהמת שאינו שייך לזה. אך עם ישראל אמרו 'נשמע', כלומר שגם במצבים כאלו שאינם יכולים לעשות' לפחות 'אשמע', ואמין בזה שהתורה שייך גם למצב הזה. ואת זה הם אמרו רק לאחר פרשת משפטים.

וזה סדר הגלגולים. שהוא עונש קשה מאד וכמבואר בדברי הרמ"ק על דברי הוזהר בפרשה זו, שהרכבה יותר טוב לאדם לקבל ייסורי גיהנם שרוחצים אותו ומגיע לגן עדן, מאשר לרדת שוב לעולם הזה ואינו יודע מה יהיה עמו. ומדוע באמת נגזר כזה עונש? כי מה שאדם פגם וקלקל – אפשר לרחוץ ולתקן, אך השליחות שלו שעדיין לא עשה, דהיינו להמתיק דינים – מה יעזור לרחוץ ולתקן, הרי צריך להשלים שליחותו. ולכן בפסוק זה 'זאלה המשפטים' נרמז סדר הגלגולים.

תמצית העניין למעשה, נמצא בפרשה של עבד עברי.

המתקת הדין פירושו שאדם צריך לירד לעולם, ולירד לענייני העולם, דהיינו כל ענייני הגשמיים – אך לא להיות 'עבד' של העולם ושל הדברים הגשמיים ושל כל הצרות, אלא להיות 'שולט' עליהם, וכזה הוא ממתיק אותם. כי כאשר אדם יודע שיש לו שליחות בכל דבר כזה, הוא נזהר שלא 'להימשך' אחרי הדברים האלו, ולא לתת להם 'לשלוט' עליו ולקבוע עבורו מתי וכמה, אלא הוא נמצא כאן בשביל השליחות שיש לו בזה, לא פחות ולא יותר, ויש הרבה להרחיב בזה, אך כלל זה נקוט בידך.

'עבד' הוא ההיפך מזה, כי הוא נשלט על ידי העולם, עד כדי שנצרך לגנוב, כלומר אין לו שום דבר משלו שהוא 'בן הורין' בו, אלא אפילו מעט השפע שלו צריך לגנוב מאחרים. והתיקון הוא למכור אותו לעבד' ולהראות לו באיזה מצב הוא נמצא. והתיקון הוא שנותנים לו שפחה כנענית שהוא תכלית הירידה, ואז יש לו נסיון אם 'להימשך' גם אחריה, או להבין מה היה אתו, ו'לשלוט' עליה.

והמבנה הוא בסיום השש שנים; אם מבין שהיה לו שליחות – הוא פורש ממנה והוזר להיות 'בן הורין'. אך אם הוא נשלט על ידה, אינו יכול לפרוש ממנה ואומר 'אהבתי את אשתי ואת בני', ואז כבר אינו יכול לצאת לחירות, רק בהגיע היובל [שהוא כה הבינה, למעלה מן הבחירה], ואז גם אם ירצה להישאר כבר אינו יכול.

וזה הלימוד לכל אחד; יש את הלכתהילה – לא ליפול לתוך העולם והדינים, אלא להמתיק אותם מיד. אך גם אם נפל – יש לו אפשרות בתוך הנפילה, ועל ידה בעצמה לתקן את עצמו ולצאת לחירות.

קו 'חניכי הישיבות' – ברסלב' – בני התורה המקורבים לאורו של רביה"ק מוהר"ן מברסלב:

077-31-40-331 שיעורים עדכונים שורים ועוד | שנתיים לפעילות הקו במיוחד עבורך!!

זכורות שיעורים ובתי-כנסת למקורבים!

עיר	נושא השיעור	מגיד השיעור	יום ושעה	לפרטים
בני ברק	'תמימי דרך' הליכה עם תורה	לומדים בחבורה חבורת חניכי הישיבות ב"ב	יום שני בשעה: 7:40 בערב	0548487317
בני ברק קרית הרצוג	ליקוטי הלכות	לומדים בחבורה	מוצאי שבת בבית פרטי בשעה: 10:00	0548496139
בני ברק קרית הרצוג	שיעור התחזקות	נושא בפרישה	בכל ליל שבת מברכים	0548496139
בני ברק	התחזקות	רבנים שונים	יום שני בערב לבחורים	0548517128
בית שמש	חבורה ללימוד ליקוטי מוהר"ן	לומדים בחבורה	יום שישי בשעה: 11:00 בבוקר	0548528387
קרית ספר	בית מדרש 'נצח ישראל'	תפילות שיעורים מלווה מלכה ועוד	ר'ח' מסילת יוסף 34 (מאחורי 'בר כל')	
בשורה טובה תדשן עצמם!! א"ה בקרב בית מדרש חדש למקורבים בבני-ברק!!				

עזרו לנו להגדיל את ההפצה!
ע"י תרומה בממשותף 'קהילות' חפשו: 'עלמא' דאורייתא' תרמו ובתבת: עבור 'המקורבים' תזכו למצוות!

השיעורים הקבועים לשבת משפטים ולשבוע תרומה

יום	חודש שבט / אדר א'	הדף הימני מסכת חולין	משנה ברורה עמוד הימני 'דרשו'	ליקוטי מוהר"ן ח"ב	ליקוטי הלכות חלק 1	העמוד הימני בזה"ק זוהר חדש
ז	כז	סז	חזרה	כא	י	סט
א	כח	סח	שנד	כא	יא	ע
ב	כט	סט	שנה, א	כב	יב	ע
ג	ל	ע	שנה, א	כג	יג	עא
ד	א	עא	שנה, ב-ג	כד	יד	עא
ה	ב	עב	שנה, ד-ה	כה	טו	עב
ו	ג	עג	חזרה	כז	טז	עב
התורה הנלמדת בחבורת 'תמימי דרך' העולמית: ליקוטי מוהר"ן, חלק ראשון, תורה ב.						

התורה הנלמדת: ליקוטי מוהר"ן, חלק א' תורה ב'.

על הפרשה ||| פנינים על פרשת השבוע

בעת מתן תורה נכרתה ברית עם ישראל

הנה בפרשת יתרו נכרתה ברית עם ישראל בעת קבלת התורה, ברית של חיבות עצומה ונוראה שנתגלתה על ישראל וכמבואר בלשונות הנוראות שבפסוקים (שמות פרק יט, ג-ו) בה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל, אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על פני נשרים ואבא אתכם אלי, ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגולה מפל העמים כי לי קל הארץ, ואתם תהיו לי ממלכת פהנים וגוי קדוש.

ובסוף פרשת משפטים שוב מתבאר בפירוש עניין הברית עם ישראל, ושם כרת משה ברית בין השי"ת לעם ישראל, וכלשון הפסוקים (שמות פרק כד, ז-ח) וייקה ספר הברית ויקרא באזני העם ויאמרו כל אשר דבר יקח נעשה ונשמע, ויקח משה את הדם ויזרוק על העם ויאמר הנה דם הברית אשר כרת יקח עמכם על כל הדברים האלה.

בתוך הדברים מוזכרים כל דיני הממונות

ובתוך שני הפרשיות האלו מובא הרבה דינים והלכות, ורוב הפרשה עוסקת בדיני ומשפטי הממונות, ולכאורה הוא פלא למה ממש באמצע הסיפור של קבלת התורה באים כל דיני ומשפטי הממונות, ובאמת לכאורה בכלל, אחר מתן תורה היה מתאים יותר לדבר על אהבת ה' ויראת ה', ולמה דווקא עכשיו מדברים על כל המשא ומתן והמריבות והמשפטים שבין אדם לחבירו, וכל שכן שהוא באמצע הסיפור של מתן תורה עצמו, מה שנראה לכאוי שהוא חלק מהברית של מתן תורה, וצריך ביאור.

שלימות בחינת ברית הוא ע"י משפט

אמנם על פי דברי רבינו בתורה זו יאיר ויתפרש הדבר כמין חומר, כי מבואר בתורה זו שאף אחר שזוכים לכלי זין ע"י בחינת ברית, צריך לידע איך ללחום עם החרב הזה של התפילה וזה צריך בחינת משפט, ובוודאי הדברים עמוקים ואכמ"ל, אבל עכ"פ מובן מכלליות הדברים ששלימות בחי' ברית הוא ע"י בחי' משפט ונעל כן יוסף הוכרח לקבל את החרב מבחי' יעקב שהוא בחי' משפט.

עבודת היום ||| פנינים על סדר סדר היום והתפילה

אי אפשר לזכות לתפילה רק ע"י בחינת ברית

הנה מבואר בתורה זו שאי אפשר לזכות לתפילה אלא ע"י בחינת ברית, וכפי המובן בדברי מוהר"ן נכלל בזה שכדי לזכות לתפילה, צריך להאמין שיש לו כח להתפלל ותפילתו חשובה ורצויה ונשמעת לפני השי"ת, כי רק עי"ז יהיה לו כח להתפלל, וגם עי"ז יהיה לו אמונה שיוכל לפעול בתפילתו, ועי"ז יוכל באמת לפעול בתפילתו, כי אם אין לו אמונה בעצמו שיכול לפעול בתפילתו, אין לו כלי בליבו לקבל את השפע וכמבואר כל זה בדברי מוהר"ן בהל' נחלות (הלכה ד אות ג ובאות כג ועוד).

כל סדר התפילה הוא על דרך זה

ועל פי זה מתבאר היטב שזהו כל סדר התפילה שמקדימים בשבחו של מקום בכמה בחינות ואופנים וכדברי חז"ל (ברכות לב ע"א) לעולם יסדר אדם שבחו של הקב"ה ואח"כ יתפלל, כי כל זה הוא בחינת ברית, כי ע"י גדולת הבורא שהוא עוצם רחמיו וחסדיו, מתעורר האדם להאמין שיש לו כח לפעול בתפילתו, וכן מה שמזכירים עוצם אהבת השי"ת לעמו ישראל כ"ז הוא ג"כ

בחינת משפט כולל שמירת דיני ומשפטי הממונות

ואמנם בעניין המשפט הזה יש כמה וכמה בחינות, אמנם מובא בספר שיה שרפי קודש (חלק ג אות תפג) ב"ששאל פעם רבי נעצי זכרוננו לברכה את ראבר"ן זכרוננו לברכה מה פונת רבנו בענין "משפט" המובא בתורה ב, ענה לו: להשיג על הקאפיקע של השני (קאפיקע שם מטבע הקטנה ביותר גרוסיא), "היטן יענמ'ם קאפיקע". ומבואר שהכוונה בזה ג"כ לבחי' משפטי ודיני הממונות, שעי"ז זוכים לבחי' הברית בשלימות שעי"ז זוכים לכלי זין של התפילה בשלימות.

ועל פי זה מתבאר היטב שזה בחי' כל דיני ממונות שבפר' משפטים שבאים דווקא אחר קבלת התורה, ובהסתכלות פשוטה הוא לכאוי קצת פלא מה עניינם דווקא כאן וכנ"ל, אבל על פי הנ"ל מתבאר היטב כי זה עצמו שלימות בחי' הברית, ועל כן דייקא בעת מתן תורה שאז היה זמן כריתת הברית עם ישראל, דייקא אז ניתנו משפטי ודיני הממונות כי הם עצמם שלימות בחינת הברית.

עיקר שלימות הברית הוא כשהוא גם בעת עסק המשא ומתן

ואם אמנם בוודאי הדברים עמוקים עד אין סוף ועד אין תכלית, אבל יש מקום להבין ולבאר הדבר קצת, כי עיקר בחי' ברית הוא דייקא מה שזוכים לחיות עם השי"ת בכל מקום ובכל זמן, לא רק בעת עלייה ועסק בתורה ובתפילה וכיוצ"ב, אלא גם בעת שיווד לענייני הארציות, ואף בכל ענייני הממון, אף בעת שמתעורר מחלוקת ונזיקין וכל כיוצ"ב, גם שם צריך להיות דבוק בהשי"ת, שזה כל דיני הממונות שעניינם מה שגם בכל המשא ומתן וענייני הממונות, גם שם יש דינים והלכות, וממילא בעת עסק האדם בהם הוא דבוק בהשי"ת בשלימות ויועיו באריכות בליקו"מ סימן רפ באריכות, ויעויו עוד בליקו"מ סימן לא שיש בחי' ברית עילאה שהוא הכיסופין להשי"ת, ויש בחינת ברית תתאה שהוא בחינת שמירת דיני התורה בפשיטות, כי זה עיקר בחי' הברית הווי מה שהאדם מתייעץ בכל תנועה עם השו"ע ואף כשהוא עוסק בענייני הממון הארציים, וע"כ מתבאר היטב מה שדייקא באמצע הפרשה של מתן תורה באים כל דיני הממונות וכנ"ל.

בכלל בחי' ברית, וגם בזה מתעורר לב האדם לידע עוצם אהבת השי"ת אליו, וממילא בוודאי יכול לפעול בתפילתו.

ועל פי דברים אלו נבוא לראות ולבאר שכל סדר התפילה, ברכות השחר, קרבנות, פסוקי דזמרה, סמיכת גאולה לתפילה ושבחו של מקום בתחילת שמו"ע, הכל מיוסד על העניין הנ"ל שכדי לזכות לתפילה צריך להקדים את בחי' ברית, ועל כן מקדימים בחי' ברית בכמה וכמה בחינות ואופנים, ונבוא בזה לבאר הדבר לפרטיו לפי סדר התפילה.

יסוד הדברים ממוהר"ן בעניין סידור שבחו של מקום קודם התפילה

ויסוד הדברים מבואר בדברי מוהר"ן לעניין סידור שבחו של מקום בתחילת שמו"ע וז"ל (בהל' נחלות ה"ד אות ג) 'כי עקר הפלי שששלקמת על ידי דבורי התפילה הוא על ידי האמונה השלמה שהיא עקר הפלי לקבל כל טוב, הינו ששקמו שצריך שיהיה לו אמונה שלמה בה' ויתברך שהוא בורא הפל ומנהיג מושל ומשגיח ובידו לשנות את הטבע פרוצנו ולהשפיע כל טוב, כמו כן צריך שיהיה לו אמונה בעצמו להאמין באמונה שלמה שה' ויתברך שומע ומאזין ומקשיב כל דבור ודבור של כל אהד מישראל אפילו מהגרוע שבגרויעים, פי הוא ויתברך שומע תפלת כל פה. ויש פה בכל אהד מישראל לפעל בקשתו גרמקים אצלו ויתברך אם יתפלל באמת אליו ויתברך, כמו שכתוב, קרוב ה' לכל קראיו

וכו'. וכל זמן שאין לו אמונה בעצמו שיש גם לו פח להמשיך השפע בתפלתו עדיו אין לו פלי לקבל השפע, פי אין לו מקום וכלי בלבד לקבל השפע מאחר שלפי דעתו הוא רחוק מלקבל השפע ולהמשיך השפע מאחר שאינו מאמין בעצמו שתפלתו עושה רשם. על כן עקר התהווה הכלי על ידי התפלה להמשיך ולקבל השפע ולפעל בקשתו הוא על ידי שלמות האמונה בכל הכהינות. שפאמין בה' יתברך שהוא כל יכול שליט ומושל ומנהיג בראונו והוא חנון ורחום ושומע תפלת כל פה בנ"ל.

ובשכיל זה צרכין לסדר שבהו של מקום תחלה ואחר כך לשאל צרכיו, פי על ידי סדור שבהו של מקום נתחזקה האמונה בשלמות בנ"ל, ועל כן מוצפירין בתחלת התפלה בסדור שבהו וזכות אבות כדי לחזק האמונה שהוא יתברך גומל חסדים טובים ומביא תמיד ועושה חסדים גדולים עם אבותינו ושומע תפלתם תמיד ובכחם וזכותם אנו מתחזקים שישמע גם את תפלתנו וימלא משאלותינו ברחמים וזהו כלל סדור שבהו יתברך שאומרים בתחלת התפלה, כמו שאנו אומרים, אלקינו ואלקי אבותינו אלקי אברהם וכו' הא-ל הגדול וכו' גומל חסדים טובים וקונה הפל וזוכר חסדי אבות וכו', הינו שמופירין בשבהו יתברך שהוא אלקי אבותינו שגמול עמהם חסד ושומע תפלתם תמיד, שעל ידי זה נתיחד שמו עליהם, והוא זוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בנייהם שהם אנהנו עמו בכל דור ודור שאנו מעתדים לנאלה שלמה בקרוב ולקבל כל טוב וכו'. ועל ידי שאנו מופירין כל זה בשבהו, פי זה עקר שבהו שמופירין טובו וחסדו, פי זה עקר גדלתו יתברך בנודע, על ידי זה נתחזק לבנו להתפלל בלב שלם אליו יתברך על צרכינו, פי על ידי זה נתחזק אצלנו האמונה בעצמנו שיעשה גם עלינו וישמע תפלתנו וישפיע לנו כל טוב פאשר שומע תפלת אבותינו ויחד שמו עליהם וכנ"ל ועל ידי זה נעשה לנו פלי לקבל השפע וכנ"ל. נמצא שסדור שבהו קדם שאלת צרכיו הוא בשכיל לתקן הכלי בשלמות לקבל השפע וכנ"ל ועל כן בסיום שאלת צרכיו מסימין בכרפת שומע תפלה, פי זה עקר שלמות התפלה פשאנו מאמינים שהוא שומע תפלת כל פה שעל ידי זה עקר שלמות הכלי לקבל השפע וכנ"ל, ואנו מתחזקים באמונה זאת שהוא יתברך שומע תפלה על ידי שסדורנו שבהו יתברך ויתעלה תחלה שהוא אלקי אבותינו וזוכר חסדי אבות ומביא גואל וכו' וכנ"ל.

דברי מוהרנ"ת בעניין סמיכת גאולה לתפילה

וכן מבאר בזה את עניין סמיכת גאולה לתפילה, וז"ל (בהלכות נחלות הלכה ד אות יד) יזוה בהינת סמיכת גאולה לתפלה שנקדם שנקנסין בתפלה להתפלל על צרכינו בתפלת שמונה עשרה אנו מופירין גאלת מצרים ומופירין הכנעת בכור דסמרא אחרא כמו שאומרים, כל בכוריהם הרגת ובכורך ישראל גאלת, וזוה אנו מופירין עצמנו מה שפעלו ישראל בקר בתפלתם, שזוה בהינת הולדת בכור דקדושה, שהוא בהינת עבודת התפלה, פי על ידי זה נתחזק הלב להתפלל בנ"ל ועל כן אז אנו מתחילין להתפלל, פי עקר ההתחזקות בתפלה הוא על ידי בהינת הולדת בכור שהוא בהינת גאלת מצרים על ידי שאנו מופירין עצמנו מה שפבר פעלנו על ידי תפלתנו וכנ"ל.

דברי רבינו יונה שמביא מוהרנ"ת

ובהגהה מכת"י (שנוסף בליקו"ה מכון תורת הנצח) הרחיב בזה יותר שזוה מעלת סמיכת גאולה לתפילה שהפלינו בו חז"ל כל כך, ומציין בזה לדברי רבינו יונה (על הרי"ף מסכת ברכות דף ב עמוד ב) ומצטט חלק מלשונו, ונביא בזה את לשונו המלא כי הוא יסוד גדול הנוגע לעניינינו, וז"ל שם 'איזהו בן העוה"ב זה הסומך גאולה של ערבית לתפלה של ערבית. יש להקשות וכי מפני שסומך גאולה לתפלה יש לו שכר כל כך שיהיה בן עוה"ב, ואומר מורי הרב וכו', ועוד אמר מורי נר"ו טעם אחר מפני שכשמוזכר גאולת מצרים ומתפלל מיד הוא מראה שכוחה בה' בתפלה כיון שמבקש ממנו צרכיו, שמי שאינו כוחה בו לא יבקש ממנו כלום, וכן נראה באלה שמות רבה בפרשת בא אל פרעה שאומר לשם שכשראו ישראל הנסים והנפלאות שהיה עושה עמהם הכורא שלא כטבעו של עולם כטחו בו, ועל זה נאמר וירא ישראל את הים הגדולה אשר עשה ה' במצרים ויראו העם את ה' ויאמינו בה' וגו', וכיון שמוזכר עכשיו אותה הגאולה שכוחה אבותינו בה' והצילם ומתפלל מיד נמצא שגם הוא כוחה בו

שיענה אותו כמו שענה לישראל בעבור שבטחו בו, ומפני זה מזכיר אותה הגאולה ומתפלל מיד, והבטחון הוא עיקר היראה והאמונה ולפיכך זוכה בסמיכתו לחיי עולם הבא' עכ"ל, וזהו ממש עניין הנ"ל שעיקר בהינת תפילה הוא ע"י בהינת ברית, והיינו שכוחה בה' ומאמין שהשי"ת שומע תפלתו ומבואר בדבריו שזוה בהינת סמיכת גאולה לתפילה.

אופן נוסף המבואר בדברי רבינו יונה

והנה מוהרנ"ת שם העתיק הטעם השני המבואר בדברי רבינו יונה הנ"ל, ובתחילת דבריו מבואר שם טעם נוסף במעלת סמיכת גאולה לתפילה ועפ"י הנ"ל יתבאר שזוה ג"כ שייך לבחי' ברית שעיי"ז זוכים לתפילה, וז"ל שם 'ואומר מורי הרב שהטעם שזוכה לשכר גדול כזה מפני שהקב"ה כשגאלנו והוציאנו ממצרים היה להיותנו לו לעבדים, שנא' כי עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים, ובכרכת גאל ישראל מזכיר בה החסד שעשה עמנו הכורא והתפלה היא עבודה כדאמרינן (בב"ק דף צב ע"ב) ועבדתם את ה' א-להיכם זו היא תפלה, וכשהוא מזכיר יציאת מצרים ומתפלל מיד מראה שכמו שהעבד שקונה אותו רבו חייב לעשות מצות רבו כן הוא מכיר הטובה והגאולה שגאל אותו הכורא ושהוא עבדו ועובד אותו, וכיון שמכיר שהוא עבדו מפני שגאלו ועושה רצונו ומצותיו נמצא שבעבור זה זוכה לחיי העולם הבא'.

זהו גם כן בהינת ברית

ועל פי הנ"ל יתבאר שזוה ג"כ בחי' ברית, כי כאמת בחי' ברית כולל שני עניינים, יש את החלק של הברית בין השי"ת לעמו ישראל, שזוה בחי' עוצם אהבתו אלינו ועוצם רחמיו והסדיו אלינו, ויש את בחי' שמירת הברית, שזוה בחי' האתערותא דלתתא שלנו בעניין זה, מה שאנו נזהרים שלא לפגום ח"ו בברית הזו, ולא להימשך אחר תאוות העולם הזה באופן שהוא נגד רצונו יתברך ח"ו, ונכפי שמוכן מכללות המאמר הא בהא תליא, כי ע"י שהאדם מתעורר באתערותא דלתתא לעורר את הברית הזאת מצידו ע"י שמירת וקדושת הברית, כן הוא מעורר עליו רחמים הנמשכים מנוקבא דפרדשא להרגיש את עניין הברית בינינו ובין השי"ת, לידע ולהאמין ולהרגיש כמה השי"ת הפיץ בנו ובתפילתנו וששום תפילה אינה הולכת לריק ח"ו אלא הכל פועל למעלה, וזה שני הכהינות שזכרו כאן בדברי רבינו יונה שצריך כהקדמה לתפילה, גם החלק הזה של העבודות והביטול לרצונו יתברך, שזוה בחי' שמירת הברית, ועיי"ז מעוררים הכהינה השנייה שהוא האור של הברית, לידע כמה השי"ת מטיב עמנו עד אין סוף ועד אין תכלית ועיי"ז מתעוררים להתפלל כראוי.

דברי מוהרנ"ת שכן הוא הסדר בכל התפילות

ועכ"פ נתבאר שזוה יסוד התפילה מה שמתחילים בבחי' ברית שהוא בחי' עוצם אהבת השי"ת אלינו וזה הכלל בזה ג"כ העבודה של ברית מצדנו שהוא בחי' האתערותא דלתתא וכנ"ל, וכן הוא הסדר בכל התפילות כמבואר שם בדברי מוהרנ"ת (בהלכות נחלות הלכה ד אות ז) וז"ל שם 'ועל כן תמצא ברב התפילות שמתחילין לספר בשבהו של מקום מה שפבר פעלו אבותינו בתפלתם, כמו שכתוב, אלקים באונינו שמוענו וכו' פעל פעלת בימייהם בימי קדם וכו' עד צוה ישועות יעקב וכו', הינו כמו שפעלת בימי אבותינו ועשיית להם נסים וישועות גדולות, כן צוה ישועות יעקב גם עתה. וכו', בטהו ותפלטמו אלקי ועקו ונקלטמו וכו' וכן הרבה, פי אי אפשר לפעל בתפלתו כי אם פשמתחזק בדתו שיש פח בדינו לפעל בתפלתנו שעל ידי זה עושה פלי לקבל השפע בנ"ל.

הארכנו קצת בזה כדי לראות שאיי"ז דרך דרוש בעלמא אלא יסוד הדברים מבואר בהדיא בדברי מוהרנ"ת, ויסוד הדברים מבואר כבר בדברי רבינו יונה וכנ"ל, ועתה נבוא לראות איך שעניין זה הוא בכל סדר התפילה לפרטיה.

ברכות השחר

מתחילים בכרכות השחר, בהודאה על כל פרטי החסדים שעושה השי"ת עמנו, שזוה בחי' ברית שעל ידו זוכים לתפילה, כי מתבוננים ורואים איך השי"ת מטיב עמנו בכל פרט ופרט, למן עיצם אור היום, וכל פרט ופרט, מלביש

ערומים, זוקף כפופים, המכין מצעדי גבר, וכל שאר הברכות, שכל זה הוא עוצם חסדי השי"ת עמנו בכל פרט ופרט, וכמו כן מודים ומברכים ברכה מיוחדת על עצם נקודת יהדותנו שהו עיקר בחי' הברית, שזה בחי' שלא עשני גוי, שלא עשני עבד, שלא עשני אשה, שהוא הודאה על עצם הזכות שיש לנו לעסוק בתורה ובמצוות, וכן אזור ישראל בגבורה ועוטר ישראל בתפארה הם ברכות מיוחדות על מעלת ישראל שהם מיוחדים לעבודתו יתברך וכמבואר בפוסקים, ומבקשים שנזכה לילך בדרך זו ולא לפגום ח"ו בברית הזו ושלא ישלום בנו יצר הרע ושנתרחק מחבר רע וכו' ונזכה רק להתרגל בתורה ולהיות דבוק במצוות ובמעשים טובים, ועי"ז נזכה לחן ולהסד ולרחמים כי עי"ז זוכים בשלימות לכלי זין של התפילה.

ברכות התורה

ומברכים ברכה והודאה מיוחדת על שנתן לנו את תורתו הקדושה וצונו לעסוק בה, כי זה עיקר הברית והקשר והדבקות של ישראל לאביהם שבשמים

עי" תורתו הקדושה שבהר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו ויעיקר עליית התפילות הוא עי" התורה שכל מה שאדם לומד לשמור ולעשות נכלל בתוך התפילה ומתחדש שם וכמבואר בפנים, ומבקשים בקשה מיוחדת שנזכה לעריכות ומתיקות התורה, להרגיש את הברית והקשר שיש בלימוד התורה, כי זהו עיקר העצה שלא ליפול ח"ו לפגם הברית, עי" שיש לדם תענוג דקדושה בעת לימוד התורה, ועל כן מבקשים עי" בפרטות כי זהו מהות מצוות לימוד התורה שירגש האדם את מתיקות התורה וזכה ליכח לבחי' ברית והיבור עם השי"ת ויעי" ליקו"מ תניינא סוף סימן עא שהעיקר הוא להרגיש את הנעימות שיש בתורה, ואע"פ שעיקר הסדר שעד שמו"ע הוא בבחי' הברית, בבחי' שבחו של מקום, מ"מ כל בחינה כלולה מכל הבחינות ולכן גם בתוך השבח הזה מצינו כמה וכמה תפילות, כי כל בחי' ברית מעוררת בחי' תפילה ובקשה שנזכה לדבר הזה ולא נאבדו, אבל עיקר הבקשה הוא בעת תפילת שמו"ע.

תולדות חייו של רבינו הקדוש

שער ברסלב

ישיבתו ברסלב

באלול של שנת תק"ס עקר רבנו לעיירה זלטיפולי הסמוכה לשפולי, ושם התחילה המחלוקת עליו מצד הסבא משפולי (שהיה בתחילה בידידות עמו ובשעה שחזר רבנו מארץ ישראל ביקר בביתו בעירו שפולי ושהו יחד כל הלילה בידידות ואהבה גדולה, ואחר כך על ידי מלשינים והולכי רכיל נעשה לו הסבא משפולי שונא גדול ועורר כנגדו מחלוקת גדולה¹).

עקב המחלוקת עקר רבנו מזלטיפולי לעיירה ברסלב, והגיע לשם באלול תקס"ב, שם התקרב אליו מוהרנ"ת. מוהרנ"ת התגורר בעיירה נמירוב הסמוכה לברסלב, והיה אז אברך כבן עשרים ושתים, וכבר אז היה בקי וחרף בש"ס ופוסקים, אולם מעבר ללמדנותו המופלגת, היה מבקש ה' מנעוריו, והשתוקק תמיד לעבודת ה' מהורה, וקודם שהגיע לרבנו הספיק להיות אצל גדולי תלמידי המגיד ממעזריטש בדורו, רבי זושא מאניפולי, רבי לוי יצחק מברדיטשוב, רבי ברוך ממעזריטש, רבי גדליה מליניץ, רבי שלום מפרוכיטש, ועוד, ומכולם קיבל מלא הפניו, אולם עדיין תשוקתו לא התמלאה, וחש שחסרה לו הדרכה נכונה כיצד הוא עצמו יהפוך לצדיק, וכאשר שמע שרבנו הגיע לברסלב הסמוכה, החליט לנסוע אליו, וגמר בלבו שאם יקבל אצלו תועלת בעבודת ה' ישאר אצלו².

ואכן מהרגע הראשון שנפגשו הרב והתלמיד נוצר ביניהם קשר מופלא, ונפתחה בפני מוהרנ"ת דרך סלולה ומופלאה לעלות במעלות העבודה שכה השתוקק אליה. מוהרנ"ת סיפר שהמשפט הראשון שאמר לו רבנו כאשר ראהו הוא: 'מכירים היינו זה מכבר, אולם זה זמן רב שלא התראינו'...³

מאז התקרבותו של מוהרנ"ת החל לכתוב את כל תורותיו של רבנו. היו לרבנו זמנים קבועים שבהם היה אומר תורה בפני תלמידיו, וכן היה אומר מפעם לפעם תורה שלא בזמנים הקבועים, ומוהרנ"ת הקפיד לרשום כל תורה ותורה ואחר כך הביא אותה לרבנו שעבר על כתיבתו וסמך עליה את ידו, ואף אמר שמבין כל תלמידיו מוהרנ"ת כותב באופן הטוב ביותר⁴. מוהרנ"ת אף כתב שיהות רבות שנאמרו מפי רבנו לאנשים ששוחה עמם בענינים שונים ומגוונים, ונדפסו בספר שיהות הר"ץ⁵. רבנו התבטא ואמר על כך כי לולי תלמידו רבי נתן לא היה נשאר מכל תורתו אפילו דף אחד⁶.

מוהרנ"ת מספר כי אמירת התורה על ידי רבנו היתה באופן נעלה מאד, והיה יושב עם תלמידיו כשעה או שעתים קודם אמירת התורה והיה מתייגע מאד בכמה תנועות וגניחות, ואף על פי שישב בשתיקה, ניכר היה שמתאמץ מאד, ואחר כך פתח פיו והתחיל לומר. זפעם אחת ראיתי בעיני בשעה שהתחיל לומר התורה תשעה תקונין יקירין וכו' (הנדפסת בליקוטי מוהר"ן סימן כ), שהיה כופל אלו התיבות 'תשעה תקונין' וכו' כמה פעמים. וככל פעם תפס בכח בזקנו בשתי ידיו בשני צדדי זקנו שעל הלחיים, וכמעט שהיה תולשם מגודל היראה והמסירות נפש העצום עד אין סוף שהיה לו אז⁷.

ידרכו היה תמיד שאפילו כשהיה מדבר עם בני אדם שיהות חולין, היה רגלו ורוב גופו מרתתין מאד, והיה רגלו מזדעזע ממש מאד, וכשהיה נסמך על השולחן היה השולחן עם כל שאר אנשים הנסמכים על השולחן גם כן מרתתין מחמתו, כי היה רגלו וגופו מרתת ומזדעזע תמיד. ומי שלא זכה לראות היראה שהיתה מונחת על פניו תמיד לא ראה יראה מעולם. והיה עליו כל מיני חן שבעולם, והיה מלא יראה ואהבה וקדושה נפלאה ונוראה בכל איבר ואיבר, והיה מופשט מכל המידות והתאוות רעות בתכלית הפשיטות ובתכלית הביטול⁸.

⁷ חיי מוהר"ן אות ששא. הטעם לזה מבואר שם, שאמר שקשה לו מאד להוריד את השגות התורה שלו בלבושים ודיבורים שיוכל לאומרם ולגלותם, ולכן הוא צריך ויגיעות רבות לזה. ועוד אמר (שם אות שש) שמה שהוא מגלה מתורתו נמוך אלפי ורבות מדרגות מכפי איך שהוא משיג אותה, והוא מוריד את הדברים באופן הנמוך ביותר שאפשר, ויותר נמוך מזה אינו יכול להוריד.

⁸ חיי מוהר"ן אות רמג. עוד סיפר מוהרנ"ת על סדר שולחנו של רבנו בשבת קודש: 'שמעתי שהעבודה שלו וקדושתו הנוראה והיראה שהיתה על פניו כליל שבת קודש, ובפרט בימי נעוריו, היה עד בלי שיעור וערך כלל. ופעם אחת נטל את ידיו ובירך ברכת המוציא בסעודת ליל שבת קודש, וגם כל המסוכין על שולחנו בירכו ברכת המוציא ואכלו את פתם. ותיכף אחר שאכל פרוסת המוציא עלה במחשבתו למקום שעלה והתדבק בו יתברך בדביקות גדול וביראה נוראה, וישב בשתיקה ובעינים פקוחות ובדבקות עצום ונפלא כל הלילה, ולא הושיטו שום מאכל על השולחן כי נכחלו מפניו מאד, והיו מתיראין לבלבל אותו. ובתוך כך האיר השדר ותנין החמה, ובירכו ברכת המזון ונפטרו מעל השולחן. ופעם אחת בימי נעוריו בא אליו אחיו הרב רבי יהואל זכרוננו לברכה על שבת, וראה את ההנהגה שלו כליל שבת והוטב בעיניו, ובסעודת שחרית היו מספרין העולם לפניו זכרוננו לברכה איזה שיהות חולין, ולא הוטב הדבר בעיני הרב רבי יהואל. ובמוצאי שבת נכנס להדרו של רבינו זכרוננו לברכה ודיבר עמו מזה, ואמר לו רבינו זכרוננו לברכה: האתה זוכר כל הספורים שהיו על השולחן בשחרית, ולא היה זוכר את כולם. ואמר לו רבינו ז"ל: אני זוכר את כולם. והלך ונעל את הדלת של הדרו והתחיל לסדר לפניו כל הספורים, ולהסביר לו קצת מה היו ענינם, ודיבר עמו עד איזה שעות על היום, והחלונות היו סתומים. ואחר כך הביט על המראה שעות וראה שהגיע זמן קריאת שמע של שחרית מכבר והפסיק הדיבור. והלך הרב רבי יהואל ממנו בכביה גדולה ובנענועים גדולים ובהתעוררות נפלא, עד שעברו כמה ימים שלא היה יכול לאכול ולא לישון וכו' רק ישב בכניות גדולות מחמת גודל התשוקה והגעגועים והתעוררות נפלא שנתעורר אז מדברי

¹ חיי מוהר"ן אות קמו.

² ימי מוהרנ"ת, וכוכבי אור אנשי מוהר"ן א-ד.

³ חיי מוהר"ן אות שלג.

⁴ חיי מוהר"ן אות שעז.

⁵ וראה חיי מוהר"ן שנו, שנה, שעו, שעז.

⁶ חיי מוהר"ן שסט, שע.

שתי צדדים למטבע

כשמישהו מוציע לך משהו – אתה נוטה לקבל אותו?

תלוי כמובן מה הוא מוציע. אבל יותר ממה שתלוי 'מה' הוא מוציע, תלוי 'איך' הוא מוציע, ומה ה'סיבה' שהוא מוציע זאת.

* * *

כשחקב"ה הציג את התורה לאומות העולם – הוא הציג כביכול את מרכולתו בצורה רשמית ומכובדת, כאומר להם: הסחורה שלי היא טובה, אבל זו החלטה שלכם. והם, כסוחרים ותיקים – נגשו אל הסחורה, מישו אותה, בדקו אותה, והשיבו באותו מטבע – 'תודה', לא מעוניינים'.

כשהוא הציג את זה לנו – הוא הציג את זה עם כל הרגש שבדבר. זו לא 'סחורה' אלא הבת שלי, והסיבה שאני מוציע לכם אותה – היא משום שאני נמס כביכול מרוב אהבה אליכם. ואין זו הצעה 'לקחת' את המתנה וללכת הביתה, אלא לעשות 'התונה', ולהתחיל חיים חדשים – גם לכם וגם לי כביכול.

וגם אנחנו מצדנו – השבנו באותו מטבע. כל המסע אל מדבר סיני, החנייה, הגישה אל החר – היו מלווים בהתרגשות מרובה של 'אהבה מקלקלת את השורה'. וכשהאוצר הוצע בפנינו – לא התייחסנו אליו כ'סחורה', אלא כספונטניות מרגשת ענינו – כולם, יחד, ובבת אחת – את התשובה המרגשת ביותר בהיסטוריית העולם 'נעשה ונשמע', עד שמלמעלה כביכול הייתה פליאה 'מי גילה רז זה לבני...'

ועל זה נאמר הפסוק 'זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולתיך'. אין כאן משא ומתן, אלא התפרצות של אהבה, שפתחה את הדרך לחיים חדשים – שלנו, ושל כל העולמות.

ובכדי לקבל קצת הרגשה בעניין, מן הראוי לקרוא כמה שורות מלשונו הקדוש של האור החיים בפרשתנו, באותם פסוקים המתחילים בלשון 'בהודש השלישי, ולראות כיצד נפשו יוצאת בדברו, ואף הנייר והמילים לא מצליחים לכלוא את התפרצות האהבה עד כלות. אשרי עין ראתה זאת!.

* * *

הגישה הזאת צריכה ללוות אותנו גם בקיום התורה.

כשנוגשים לקיום מצוה, או להימנע מעבירה – יכולים לגשת בשתי אופנים; הראשון וההגיוני – אני עומד לעשות דבר חכם, דבר נכון, ועומד לקבל עליו שכר. השני, הלא הגיוני, אבל האמיתי – השם יתברך מסתכל עלי בהתרגשות, ומצפה לרגע הזה בו אעשה את זה, ובעת הפעולה – אני נושק לו כביכול, ומקבל נשיקה בחזרה.

מובן שגישה כזאת – שהיא הכי אמיתית שבעולם, והיא המבדילה בינינו לבין גוי – יוצקת רגש וצבע אחר לחיים שלנו, והופכת אותם למשהו חי ומרגש מאד. וכמובן – מוסיפה בידנו כוחות אינן-ספור לקיום המצוות, ועמידה בנסיונות. ומכניסה בתוכנו בוז לכל המיאוס והגועל של העולם – האסור וה'מותר'.

מספיק כמה שניות ביום לחשוב על זה, ולנסות להרגיש את זה – כדי להתרגש, לשמוח, ולהרגיש בכל העצמות את ה'אשרינו' הגדול.

אחי היקר!

עד מתי נחכה למשיח - - - בשביל ללמוד זוהר ? ? ?
 הגיע הזמן שבין - - - לימוד הזוהר מביא את המשיח ! ! !
 כותב הזוהר הקדוש (פרשת נשא, קבו): "ומשום שְׁעֵתִיךְ יִשְׁרָאֵל לְטַעַם מַעַן
 הַחַיִּים, שֶׁהוּא סֵפֶר תְּזַהֵר הַזֶּה, יִצְאוּ בוּ מֵהַגְּלוּת בְּרַחֲמֵי"!
 רכוש לך עוד היום את ספר הזוהר הקדוש עם הפירוש הנפלא 'מתוק מדבש'!
 שלושה גדלים לבחירה! משלוח חינם עד הבית!
 ניתן להזמין את כל ספרי בעל 'מתוק מדבש'.
 ע"י נציג אישי: 054-848-73-17

מלבד ספר ליקוטי מוהר"ן שחלקו נכתב בכתב ידו של רבנו והלקם מרשימות מוהרנ"ת שהיו לנגד עיני רבנו ישנם עוד שני ספרים שכתב רבנו בעצמו שלא זכינו לאורם, ספר אחד נשרף על פי ציווי, והספר השני נגנז על ידו ולא שזפתו עין אדם מלבדו.

המעשה על הספר הנשרף סופר בהרחבה על ידי מוהרנ"ת⁹, ספר זה נתן רבנו למוהרנ"ת בשנת תקס"ו להעתיקו¹⁰, והספר עם ההעתקה היה מונח בתיבה נעולה בביתו של רבנו, ובשנת תקס"ח נסע רבנו ללמברג ועסק שם ברפואות, ובין פורים לפסח של שנת תקנ"ה הלך לחדרו ובכה שם הרבה מאד, וקרא למשמשו רבי שמעון ואמר לו בדמעות כי הוא נתון במבוכה גדולה ואין לו עם מי להתייעץ, כי יש לו ספר בביתו שאיבד את אשתו ובניו בשבילו, ועתה הוא רואה שאם ישאר הספר בעולם יהיה גם הוא מוכרח להסתלק שם בלמברג, ולא ידע לשית עצה בנפשו, האם לוותר על ספר זה שכבר מסר נפשו עליו ואיבד עבורו את אשתו ובניו, או לוותר גם על היי ובלבד שישאר ספר זה בעולם, ואמר לו רבי שמעון שבודאי אם יוכל עוד להאריך ימים על ידי שריפת הספר מוטב לשרוף את הספר, רבנו קיבל את דבריו ומסר לו את מפתח תיבתו וציווה עליו לנסוע מיד בעגלה לברסלב ולשרוף את שני הספרים שבביתו, והלך רבי שמעון בזריזות ושכר עגלה לברסלב, ובדרך בבואו לדאשיב הסמוכה לברסלב נפל פתאום למשכב והוטל על ערש דוי, והבין שהוא מעשי הבעל דבר שרוצה לעכבו מלעשות את שליחותו בפרט בדבר גדול כזה שחיי רבנו תלויים בו, וציווה שיניחוהו על העגלה כשהוא חולה ויקחהו לברסלב כל עוד נפשו בו, ובבואו לברסלב עמד מחוליו ולקח את שני הספרים ושרף אותם. ואכן רבנו עמד מחוליו והאריך ימים עוד כשלוש וחצי שנים.

והיה ספר נוסף שהוא גבוה עוד יותר מהספר הנשרף, שעליו אמר רבנו שנסתלק מגופו שכתבו, וספר זה לא שזפתו עין מעולם, ואמר עליו שהוא בחינת ריזין דריזין. וספר זה גמר לכותבו בשנת תקס"ו חמש שנים קודם הסתלקותו¹¹.

עלון 'המקורבים'

ליצירת קשר, לתרומות, להנצחת שם, לקבלת הגליון באימייל, למוקדי ההפצה, ולפרסום בגליון

פנו לקו 'המקורבים': 077-31-40-331 והשאירו הודעה בשלוחה: 72

או לאימייל: E0773140331@GMAIL.COM

* * *

ניתן לתרום \ להזמין את הגליון עד לביתכם דרך מכשירי 'קהילות' בכל רחבי הארץ! וכן דרך קו 'קהילות': 0732757000 בשלוחה: 11318 (בכל האופנים יש לציין: עבור עלון המקורבים, וכשהתרומה היא דרך הטל' יש להשאיר הודעה לאחר מכן בקו המקורבים הנ"ל בשלוחה 72 על סך התרומה, ושהיא מיועדת לעלון זה) תזכו למצוות!

* * *

נשמח לקבל כל חומר לגליון ע"י שליחה לכתובת האימייל הנ"ל עד יום שני בערב בצירוף שם מלא ומיקום עיר! (אפשר שם וכתובת בדויים, ולציין זאת), עם זאת, אין התחייבות שהדברים יפורסמו, ואין לראות באי-פרסומם שום צד פגיעה (יתכנו הרבה סיבות, גם טכניות), בהצלחה!!

רבינו זכרנו לברכה. ומאז נתקרב אל רבינו זכרנו לברכה בהתקרבות אמיתי עצום ונפלא מאד.⁹

חיי מוהר"ן אות קסט.⁹
 ההעתקה זו נמסרה לידי שני אנשים, וציווה עליהם ללכת עם הספר בעיירות ולקרא בכל מקום מעט מאותו ספר, והשביע אותם שלא יגלו הדבר לאיש. לאחר מכן סיפר מוהר"ן למוהרנ"ת שהספר כבר התחיל לפעול פעולה בעולם על ידי זה, והזהיר אותו להתפלל על בנו התינוק שלמה אפרים שהיה חולה, ואמר שידע שכאשר מסר את הספר לידי האנשים הללו יתנבר הקטרוג על בנו התינוק, וגם הזהיר אחד משני האנשים שיתפלל על בנו, אולם התנבר הקטרוג ובנו הסתלק באותו קיץ (חיי מוהר"ן אות קעה-קעז).¹⁰

חיי מוהר"ן אות קעא.¹¹

שו"ת
ברסלב

שאלות ותשובות
בחסידות ברסלב

שאלה:

מאת אברהם:

לכבוד כ"ק מוהרא"ש שלום וברכה. אני גר בשכונת אשר תושביה הם בעיקר ליטאים או כאלה שאין להם שום זיקה לחסידות והדבר מקשה עלי מאוד כמי שרוצה להתקרב לרביז"ל, כי לא רק שאין בית כנסת ברסלב אלא אפילו חסיד ברסלב אחד אין, וזה דבר שמקשה עלי מאוד שאין נקודת החבר. התפללתי על כך לה' הרבה פעמים אך לא נעניתי בינתיים. וגם בני ביתי אינם משתפים פעולה איתי אז איך מתמודדים עם זה?

השאלה הופנתה דרך מערכת 'ברסלב סיטי' ללשכת כ"ק מוהרא"ש (שליט"א), הצדיק מיבנאל, אשר השיב במכתב נפלא.

תשובה:

RABBI E. S. SCHIK
1129-42nd STREET
BROOKLYN, N.Y. 11219

Tel. (718) 436-5062
Fax. (718) 871-8566

אליעזר שלמה שיק

ר"מ "היכל הקודש"

"חסידי ברסלב"

ע"ש הצדיק אדמו"ר מוה"ר מברסלב ז"ע
בארץ ובח"ל

בעזה"י יום א' לסדר משפטים י"ט שבט ה'תשע"ב

שלום וברכה אל אברהם נ"י

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שהקדוש ברוך הוא נמצא בכל מקום, כי מלא כל הארץ כבודו, ויכולים למצוא אותו בכל מקום, ולכן זה שמות גדול מאד להיות עם תחושה כזו שאני גר במקום ובשכונה שתושביה הם ליטאים וכו', ואין להם זיקה לחסידות וכו', מה בכך? צריכים לעקור את הגזענות הזאת מאתנו.

עליך לדעת כי כולנו בני אברהם יצחק ויעקב, וכל עם ישראל עמדו רגליהם בהר סיני, וקיבלו את התורה, ולכן עליך לדעת שאיפה שרק גרים, שמה יכולים למצוא את הקדוש ברוך הוא, כמו שאמר רביז"ל (שיחות הר"ן סימן נ"ב) מכל הדברים צועק כבוד השם יתברך, כי מלא כל הארץ כבודו. ואפילו מסיפורי הגויים צועק גם כן כבוד השם יתברך, כמו שכתוב (תהלים צ"ג) "ספרו בגוים כבודו", שאפילו בסיפורי הגויים צועק כבוד השם יתברך. כי כבודו יתברך צועק תמיד וקורא ומרמז להאדם שיקרב אליו יתברך, והוא יתברך יקרב אותו ברחמים באהבה ובהיבה גדולה.

ולכן מה שייך לומר שאני גר בשכונה שתושביה ליטאים ואין שמה חסידי ברסלב, וזה קשה לי מאוד? הרי הקדוש ברוך הוא מלא כל הארץ כבודו ויכולים למצוא אותו בכל מקום, וזה עיקר חסידות ברסלב לעשות מלב האבן לב בשר, כמובא בדבריו ז"ל (חיי מוה"ר"ן סימן של"ט) איתא במדרש (בראשית רבה פרשה ל"ט סימן כ"א) על פסוק (יהוקאל ל"ז כ"ו) "ונתתי לכם לב בשר", אל תקרי בשר אל בשר, שיהיה כל אחד בוסר בחלק של חכירו, ואמר רביז"ל לב בשר אותיות ברסלב, שזה עיקר חסידות ברסלב שיוכל להסתדר עם כולם ולמצוא את הקדוש ברוך הוא בכל מקום, ואם תלך בצורה כזו, אזי תזכה למצוא את הקדוש ברוך הוא בכל מקום, ולא יהיה לך שום בעיה עם אף אחד, לרבות עם בני משפחתך, כי תמצא את הקדוש ברוך הוא בכל מקום.

הקדוש ברוך הוא השומע תפילות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד שיהיה לך הצלחה מרובה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצליח.

המאחל לך הודש מבורך

